

Bruselj, 30. maj 2022
(OR. fr)

Medinstitucionalna zadeva:
2021/0414(COD)

9227/1/22
REV 1

SOC 271
EMPL 170
MI 401
DATAPROTECT 160

POROČILO

Pošiljatelj:	predsedstvo
Prejemnik:	Odbor stalnih predstavnikov/Svet
Št. dok. Kom.:	14450/21 - COM(2021) 762 final
Zadeva:	Predlog DIREKTIVE EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA o izboljšanju delovnih pogojev pri platformnem delu – <i>poročilo o napredku</i>

I. UVOD

1. Komisija je 9. decembra 2021 sprejela predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o izboljšanju delovnih pogojev pri platformnem delu. Cilj te direktive je omogočiti pravilno določitev zaposlitvenega statusa, zagotoviti pravičnost, preglednost in odgovornost pri algoritmičnem upravljanju v platformnem delu, poskrbeti za preglednost, sledljivost in ozaveščenost v zvezi z razvojem platformnega dela ter izboljšati izvrševanje veljavnih pravil za vse osebe, ki delajo prek platform.

2. Velika večina delegacij je bila načeloma naklonjena predlogu, pri čemer je poudarila, da je za presojo vseh njegovih posledic potreben čas.

Delovna skupina za socialna vprašanja se je med francoskim predsedovanjem sestala 17. januarja, 8. februarja, 3. marca, 4., 5. in 28. aprila ter 10. in 24. maja 2022. Skupina je zaključila prvo obravnavo besedila predloga, zaradi česar je bilo mogoče na podlagi vprašalnika o prvih dveh poglavjih, ki ga je pripravilo predsedstvo, pripraviti prvo kompromisno različico. Doseženi napredek je povzet v delu II v nadaljevanju.

Zaenkrat vse delegacije vztrajajo pri splošnem preučitvenem pridržku glede besedila.

Danska in Nizozemska pa ohranjata še parlamentarni preučitveni pridržek.

Evropski parlament še ni sprejel stališča v prvi obravnavi.

Glede na predlagano pravno podlago, tj. člen 153(2)(b) v povezavi s členom člena 153(1)(b) in člen 16(2) Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU), mora Svet skupaj z Evropskim parlamentom odločati po rednem zakonodajnem postopku.

Evropski nadzornik za varstvo podatkov je 2. februarja 2022 podal uradne pripombe glede zadevnega predloga.

II. DELO V SVETU MED FRANCOSKIM PREDSEDOVANJEM

Delovna skupina za socialna vprašanja je predlog začela analizirati med slovenskim predsedovanjem 13. decembra 2021, tj. nekaj dni po njegovi objavi. Ob tej priložnosti je Komisija predstavila predlog direktive, delegacije pa so lahko podale splošne predhodne pripombe.

Francosko predsedstvo je 22. decembra 2021 delegacijam poslalo vprašalnik o oceni učinka. Nanj je odgovorilo 25 držav članic. Ocena učinka je bila temeljito analizirana in predebatirana na neformalni videokonferenci članov in članic Delovne skupine za socialna vprašanja 8. februarja 2022. Povzetek, ki ga je v zvezi s to presojo pripravilo predsedstvo, je v dokumentu 9227/1/22 REV 1 ADD 1.

Med prvo obravnavo besedila, ki je potekala na sejah 17. januarja, 3. marca in 4. aprila, so se porodila številna vprašanja, katerih cilj je bil bolje razumeti besedilo in to, kako naj se tolmači, zlasti v zvezi s členoma 4 in 5. Komisija je na seji 5. aprila zlasti pojasnila pravno domnevo zaposlitve in njeno izpodbijanje.

Spričo pojasnil, ki jih je podala Komisija, in zahtev po razlagi, ki so jih izrazile delegacije, je predsedstvo 12. aprila 2022 predložilo dopis predsedstva v obliki vprašalnika, s katerim naj bi zbrali smernice v skladu z željami delegacij, zato da bi pripravili prvo kompromisno različico o poglavjih I in II, predvsem pa pojasnili besedilo. Izkazalo se je, da je bil ta korak ključen, sicer ne bi bilo možno enotno razumevanje besedila, delegacije pa se ne bi mogle izreči o najbolj zapletenih točkah.

Na sejah Delovne skupine za socialna vprašanja 28. aprila in 10. maja so bili obravnavani odgovori delegacij, kar je predsedstvu omogočilo, da je 19. maja 2022 objavilo kompromisno različico¹ o poglavjih I in II ter z njimi povezanih uvodnih izjavah, ki ga je skupina potem preučila 24. maja.

¹ ST 8584/22

III. GLAVNA VPRAŠANJA, OBRAVNAVANA NA RAVNI DELOVNE SKUPINE

Področje uporabe in predmet urejanja

Ker je veliko delegacij izrazilo željo, da bi besedilo bolj odražalo pravno podlago, na kateri temelji, je bil člen 1 preoblikovan tako, da je sedaj področje uporabe predstavljeno z vidika dvojne pravne podlage.

Predsedstvo si je prav tako prizadevalo v drugem odstavku člena 1 bolj izpostaviti cilje in načine za njihovo uresničitev. Izhodišče za to so bile zlasti številne zahteve po pojasnilih v zvezi z uporabo besedila za delavce (na podlagi člena 153(1)(b) PDEU) in pa samozaposlene osebe (na podlagi člena 16 PDEU).

Pravno podlago se je v enaki meri skušalo pojasniti tudi v uvodnih izjavah.

Opredelitev pojmov

O pojmu „komercialna storitev“ je bilo veliko razprav, zlasti ker v pravu Unije ni opredeljen, zato je bilo predlagano, da se uporabi prvotna „storitev“. Vsled zahtevam, ki so jih v tej smeri izrazile nekatere države članice, je v členu 2 – kot tudi v uvodni izjavi 18 – obenem določeno, katera vrsta platform je izključena iz področja uporabe („nadaljnja prodaja blaga ali storitev, ali tistih, ki opravljajo nepridobitno storitev“).

Pravna domneva

Ker večina delegacij ni podala jasnega in izrazitega stališča o merilih, njihovo število, narava in prag niso bili bistveno spremenjeni.

Kljub temu je predsedstvo delegacijam predlagalo, da se uvede dodaten koncept za sklicevanje na podrejeno razmerje, ki bi vodilo do zaposlitve, in sicer da se vztraja ne le pri „nadzoru nad opravljanjem dela“, kot v primeru predloga Komisije, temveč širše pri „omejitvi svobode organiziranja dela in nadzorovanja opravljanja dela, tudi s sankcijami“. Pojem omejitve svobode izhaja iz merila (d) in je bil v uvodni stavek vključen zato, da bi se lahko uporabljal v širšem obsegu za vsa merila in da bi bolje zajemal nekatera, zlasti (a).

Poleg tega je bila beseda „dejansko“, ki je bila prisotna v nekaterih merilih, nadomeščena z besedo „de facto“ in vključena v uvodni stavek odstavka 2, da bi se bolj splošno odražalo načelo primarnosti dejstev.

Obenem naj bi z novim besedilom v odstavku 3 jasneje določili manevrski prostor, ki ga imajo države članice pri uporabi domneve zaposlitve zunaj upravnih ali sodnih postopkov, s katerimi se preverja kakovost delovnega razmerja, in v primerih, ko pri danem pogodbenem razmerju očitno ne gre za zaposlitev v skladu z nacionalno zakonodajo ali prakso.

Izpodbijanje domneve

S spremembami tega člena naj bi se upoštevala pojasnila Komisije in dosežlo, da bi vse delegacije enako razumele besedilo. V osnovi so se lahko zaradi teh sprememb pojavile tudi bolj vsebinske zahteve za spremembe v zvezi s pristojnostjo držav članic, kar zadeva neobstoj odločilnega učinka.

Vprašanje dokaznega bremena in vloge platform je bilo podrobneje pojasnjeno tudi v uvodni izjavi 28.

Algoritmčno upravljanje, preglednost platformnega dela, pravna sredstva in izvrševanje

Preučitev členov v poglavjih III, IV in V (členi 6 do 19) je zadevala predvsem naslednje:

- delegacije so zlasti zahtevale pojasnila o povezavi z drugimi evropskimi besedili, predvsem uredbo o odnosih med platformami in podjetji, GDPR in osnutkom uredbe o umetni inteligenci, ter o uporabi določb iz tega poglavja za platformne delavce glede na njihov status;
- delegacije so podale pripombe glede obsega in cilja člena 11 o prijavi platformnega dela. Obenem so zahtevale so dodatna pojasnila o tem, kako pogosto in na kakšen način dajati na voljo nekatere informacije (člen 12);
- delegacije so Komisijo izprašale glede uporabe nekaterih členov za samozaposlene osebe (členi 10, 13 in 18).

IV. ZAKLJUČEK

Pri tehničnem pregledu predloga in vzajemnem razumevanju operativnih posledic direktive je bil dosežen viden napredek. Prva obravnava celotnega besedila je zaključena. Francosko predsedstvo je razpravi o členih posvetilo dovolj časa, pri tem pa delegacijam omogočilo, da so zastavljala vprašanja, tudi v pisni obliki, pred sejami Delovne skupine za socialna vprašanja. Na podlagi pojasnil Komisije in pripomb držav članic je tako lahko pripravilo prvo kompromisno različico; to različico, ki zadeva izključno poglavji I in II ter z njima povezane uvodne izjave in katere glavni cilj je besedilo pojasniti s tehničnega vidika, so delegacije označile kot dobro izhodišče za pogajanja. So pa pred začetkom razprav za dosego dogovora o splošnem pristopu še vedno potrebni dodatno delo in razprave na tehnični ravni.
